

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**NUTRICIO EN PACIENTS
CRITICS I DEPENDENTS**

Coordinació: Dr. A. Rodríguez Pozo

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	NUTRICIO EN PACIENTS CRITICS I DEPENDENTS
Codi	100630
Semestre d'impartició	2n Q Avaluació Continuada
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Grups	Grups de classe: 1; Grups de seminaris: 1; Grups de pràctiques: 7
Crèdits teòrics	3
Crèdits pràctics	3
Coordinació	Dr. A. Rodríguez Pozo
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Departament/s	Medicina i Infermeria
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores globals de l'alumne: 150 hores Hores presencials: 60 hores Hores de treball autònom de l'alumne: 90
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català/castellà
Distribució de crèdits	Part 1: Pacientes crítcs 3 crèdits Part 2: Pacients dependents 3 crèdits
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Adreça electrònica professor/a (s/es)	rodriguez@medicina.udl.cat lserviag@gmail.com amaliazapata@telefonica.net

Àngel Rodríguez Pozo
Lluís Servià Goixart
Amàlia Zapata Rojas

Informació complementària de l'assignatura

Els pacients crítics són un grup especial de malalts, en els quals freqüentment és necessari el suport vital a múltiples nivells. Un correcte estat nutricional és una condició fonamental per a les seves possibilitats de recuperació i, d'altra banda, la nutrició en aquests tipus de pacients sol ser molt complicada i difícil i en un elevat percentatge tributaris de nutrició artificial per via enteral i/o parenteral. Avui en dia, el suport nutricional és una part fonamental del tractament en el malalts crítics i una tècnica habitual en les unitats de medicina intensiva.

Un altre tipus de pacients especials són les persones amb disminució de l'activitat funcional i deteriorament cognitiu que habitualment tenen un alt risc de tenir un estat nutricional deficient. La dependència funcional, molt freqüent en la gent gran i en malalties degeneratives, pot causar greus problemes per aconseguir una correcta alimentació. De la mateixa manera, el deteriorament cognitiu també és un factor de risc significatiu de malnutrició. La dependència és, doncs, un factor de risc nutricional i, per això, és absolutament necessari la valoració, la prevenció i el suport nutricional en aquest tipus de pacients.

Aquesta assignatura optativa de 4rt curs del Grau en Nutrició Humana i Dietètica tractarà d'aprofundir en el coneixement i maneig d'aquests dos grups especials de pacients en els quals un correcte suport nutricional és una peça clau en la seva evolució.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Els alumnes que superin aquesta assignatura hauran de haver assolit els següents objectius docents:

1. Adquisició de coneixements:

- Analitzar l'íntima relació entre l'estat nutricional i l'estat de salut i en la malaltia, la importància de la nutrició sobre la immunitat i l'estrès metabòlic
- Conèixer les implicacions negatives de la desnutrició en l'evolució de les malalties greus
- Conèixer les característiques nutricionals de les principals malalties crítiques i les diferents possibilitats de suport nutricional artificial específic per a cadascuna
- Tipificar el grau i tipus de la dependència i conèixer els dèficits nutricionals que comporta
- Saber avaluar les necessitats nutricionals del malalt dependent
- Analitzar les actuacions nutricionals adients a cada cas
- Conèixer els principals trets específics de la nutrició enteral i parenteral domiciliàries, les seves indicacions, controls i seguiment propis

2. Identificar i saber avaluar

- Situació clínica i biològica de l'estat nutricional i calcular les necessitats nutricionals en casos clínics de malalts crítics reals
- Pacients amb sonda nasogàstrica per a nutrició enteral i via venosa central per a nutrició parenteral total
- Analitzar l'estat general del pacient amb dependència, valorant les característiques de la malaltia que l'afecta
- Identificar els problemes potencials que poden alterar l'estat nutricional
- Avaluar l'estat nutricional amb escales validades i antropometria

3. Organitzar un pla d'actuació correcte

- Decidir el disseny i instaurar un sistema de nutrició artificial, procediment i posta en marxa i utilitzar el balanç nitrogenat com a tècnica de ajust nutricional
- Decidir unes mesures d'actuació en pacients dependents en funció de la patologia del malalt i del seu estat nutricional
- Saber plantejar el seguiment i objectius nutricionals en pacients dependents

Competències

- Conocer los principales problemas nutricionales de pacientes con patología aguda grave así como los diferentes esquemas terapéuticos nutricionales
- Conocer las peculiaridades y problemas nutricionales habituales en enfermos dependientes y los diferentes esquemas terapéuticos nutricionales

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts teòrics: 30 hores

- Part 1: Malalts crítics: 15 hores
- Part 2: Malalts dependents: 15 hores

Continguts pràctics: 30 hores

- Seminaris: 10 seminaris de 2 hores cadascun, bassats en casos clínics demostratius, tant de pacients crítics com de pacients dependents.
- Pràctiques clíniques: 10 hores
 - Pràctica 1: Assistència a una unitat d'Hospitalització (UCI): 7 hores en grups de 3 alumnes.
 - Pràctica 2: Taller sobre textura dels aliments i canvis de vies d'administració de la NE. Grup únic 3 hores.

Eixos metodològics de l'assignatura

- **Classes magistrals (CM)**

Aquestes es realitzaran amb tots els alumnes i no són obligatòries. Tenen com a finalitat donar un visió general dels continguts educatius relacionats amb els coneixements específics de l'assignatura, destacant-hi aquells aspectes que es relacionen amb l'adquisició de competències.

- **Seminaris (Sem)**

Es programaran seminaris en grup mitjà (20 alumnes), seran obligatoris. Cada grup es subdividirà en 5 grups de treball que sempre estaran integrats pel mateixos alumnes. Els seminaris giraran al voltant de casos clínics on es treballarà amb exercicis d'anàlisi, discussió i procediments d'actuació en casos clínics de problemes reals de la pràctica clínica.

- **Pràctica clínica (PC)**

Es programaran dos pràctiques: una d'assistència i treball en una unitat d'hospitalització en grups petits (3 alumnes) i una altra sobre modificació de la textura dels aliments i canvi de vies d'administració de NE en pacients dependents, en grups mitjà de 20 alumnes.

- **Tutories (Tut)**

Tindran com a finalitat fer una posada en comú dels continguts temàtics, orientar els aprenentatges evitant la dispersió, clarificar dubtes i establir un diagrama conceptual. És una activitat que es realitzarà a petició dels alumnes, havent-hi contactat prèviament amb el professor corresponent per correu electrònic.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

NUTRICIÓ EN PACIENTS CRÍTICS I DEPENDENTS 2014-15

Grau en NHD. Curs 2014-15. 1er semestre.

NUTRICIO EN PACIENTS CRÍTICS I DEPENDENTS

Calendari de classes i seminaris. Aula 1,24

Dia	15-16 h	16-17 h	17-18 h	18-19
18/09/14	T 1 Crítics Rodri	T 2 Crítics Rodri	T 1 Dep Zapata	T 2 Dep Zapata
25/09/14	T 3 Crítics Rodri	T 4 Crítics Rodri	T 3.1 Dep Zapata	T 3.2 Dep Zapata
02/10/14	T 5 Crítics Servià	T 6 Crítics Servià	Tema 4 Dep Zapata	Tema 5 Dep Zapata
09/10/14	BUTIFARRADA			
16/10/14	T 7.1 Crítics Servià	T 7.2 Crítics Servià	T 6.1 Dep Zapata	T 6.2 Dep Zapata
23/10/14	Sem 1 Crítics Servià	Sem 1 Crítics Servià	Sem 2 Dep Zapata	Sem 2 Dep Zapata
30/10/14	T 8 Crítics Servià	T 9 Crítics Servià	T 7 Dep Zapata	T 8 Dep Zapata
31/10/14	Sem 3 Crítics Rodri	Sem 3 Crítics Rodri	Sem 4 Dep Zapata	Sem 4 Dep Zapata
06/11/14	Examen 1er control 17-19 h Aula 2.14			
13/11/14	T 10 Crítics Servià	T 11 Crítics Servià	T 9.1 Dep Zapata	T 9.2 Dep Zapata
20/11/14	T 12 Crítics Rodri	T 13 Crítics Rodri	T 9.3 Dep Zapata	T 9.4 Dep Zapata
27/11/14	Sem 5 Crítics Servià	Sem 5 Crítics Servià	Sem 6 Dep Zapata	Sem 6 Dep Zapata
04/12/14	Tema 14 Crítics Rodri	Tutoria. SAV	Tema 10 Dep Zapata	Tutoria
11/12/14	Sem 8 Dep Zapata	Sem 8 Dep Zapata	Sem 9 Dep Zapata	Sem 9 Dep Zapata
18/12/14	Examen 2on control 17-19 Aula 2.14			
08/01/15	Sem 7 Crítics Rodri	Sem 7 Crítics Rodri	Sem 10 Dep Zapata	Sem 10 Dep Zapata
15/01/15	SAV Rodri	SAV Rodri	SAV Zapata?	SAV Zapata?
22/01/15	Lliure	Lliure	Lliure	Lliure
06/02/15	Examen 3er control 17-19 h Aula 2.14			
26/02/15	Examen RECUPERACIÓN 17-19 h			
	Primer control: Crítics: temes 1 al 7 Dependents: temes 1-6			
	Segon control: Crítics: 8 al 11 + seminaris 1 i 3 Dependents: Temes 7 a 9 + seminaris 2 i 4			
	Tercer control: Crítics: temes 12 al 14 + seminaris 5 i 7 Dependents: temes 10 + seminaris 6,8,9 i 10			

NUTRICIÓ EN PACIENTS CRÍTICS I DEPENDENTS 2014-15

Pràctica 1. UCI. Hospital Universitari Arnau de Vilanova. 6ª planta, edifici 1, part vella (entrada per la porta del Jardí). Portar bata blanca i carnet d'identificació.

Horari: 9,30 a 13 hores

Curs 2014-15. 1er semestre

PRÀCTIQUES DE NUTRICIÓ EN PACIENTS CRÍTICS I DEPENDENTS (op 8).

Pràctica 1. UCI. Hospital Universitari Arnau de Vilanova. 6ª planta, edifici 1, part vella (entrada per la porta del Jardí). Portar bata blanca i carnet d'identificació.

Horari: 9,30 a 13 hores

Grup	Nom dels alumnes	Professor	Dia*	Control
1		A. Rodríguez	08/01/15	
2		LL. Servià	13/01/15	
3		A. Rodríguez	15/01/15	
4		LL. Servià	20/01/15	
5		A. Rodríguez	22/01/15	
6		LL. Servià	27/01/15	
7				

Pràctica 2. Modificació de la textura dels aliments i canvi de vies d'administració de NE en pacients dependents: 3 hores. Portar bata blanca i carnet d'identificació.

Pràctica en pacients dependents: 3 hores

Tot el grup

**Lloc: Aula d'Habilitats de la Unitat Docent del Hospital
Universitari Arnau de Vilanova, 4art pis.**

Horari: de 09 a 12 hores

A. Zapata

29/01/15

9-12 h

Sistema d'avaluació

- La nota final serà la suma dels diferents aspectes avaluats:
 - Els coneixements conceptuals i teòrics seran avaluats mitjançant un examen test, tipus resposta múltiple. El resultat obtingut en aquest examen constituirà el 60 % de la nota final.
 - La realització i participació en totes les activitats pràctiques programades representarà un 40 % de la nota final. L'avaluació dels continguts pràctics es farà mitjançant l'assistència controlada i per avaluació dels treballs dirigits amb exposició a classe.
- Es farà avaluació continuada amb 3 controls dels continguts teòrics (examens tipus test), que suposaran un 18% el primer; 18% el segon i 24% el tercer en cadascun dels dos semestres. La suma dels tots els controls suposarà el 60% de la nota final. L'altre 40% correspondrà a l'avaluació dels continguts pràctics que es farà amb un únic control: el 18% correspon a l'avaluació dels seminaris (assistència controlada) i el 22% a l'avaluació de les pràctiques (assistència controlada + avaluació del treball de pràctiques amb exposició a classe).

Continguts teòrics 60% de la nota final	Continguts pràctics 40% de la nota final	
Examen test amb resposta múltiple	Seminaris 18%	Pràctiques + treballs 22%
1er control: 18% 2on control: 18% 3er control: 24%	Assistència controlada	Assistència controlada 11% Treball amb exposició 11%

Bibliografia i recursos d'informació

Textos

Celaya Pérez S (ed). Tratado de nutrición artificial. Tomos I y II. Grupo Aula Médica. Madrid, 1998.

Celaya S ed. Avances en Nutrición Artificial. PUZ. Zaragoza, 1993.

Cervera P, Clapés J, Rigolfas R. Alimentació i dietoteràpia. 2ª edició. Interamericana-McGraw-Hill, Madrid 1994.

Esteban A, Net A y Tomasa A (eds). Tratamiento del paciente crítico. Avances. Editorial Científico-Médica. Barcelona, 1987.

Esteban A, Ruiz Santana S, Grau T. Alimentación enteral en el paciente grave. Springer-Verlag Ibérica. Barcelona, 1994.

Gil Hernández A (ed). Tratado de Nutrición. Tomo IV. Nutrición Humana en el Estado de Salud. Editorial Grupo Acción Médica. Madrid 2005.

Ginestal Gómez RJ (ed). Libro de texto de Cuidados Intensivos. Tomos I y II. ELA-ARAN. Madrid, 1991.

Salas, A. Boada, R. Trallero, ME. Saló eds. Nutrición y dietética clínica. Doyma. Barcelona 2000.

Sax HC, Souba WW. "Alimentación enteral y parenteral: pautas y recomendaciones". pag 910-932. Clin Med de Nort, Volumen 77, nº 4. LC Corman eds. México, 1993.

Vázquez C y Santos Ruíz MA. Vademecum de nutrición artificial. 4ª edición". Grafinat SA. Madrid, 1996.

Gibney J. et al. Introducción a la nutrición humana. Editorial Acribia, 2002.

Shibs, M., et al. Nutrición en salud y enfermedad. Editorial Mc Grawhill 2003.

Rivero, M. Riba, M. i Vila, LL. Nuevo manual de dietética y nutrición. Ediciones AMV, 2003.

Gomez Sancho M. Medicina paliativa. Editorial Aran 1999.

Rubio M A. Manual de alimentación y nutrición en el anciano. Editorial SCM, Madrid, 2002.

Kathleen Mahan L. Nutrición y dietoterapia de Krause. 10ª edición. Editorial Mcgraw-Hill, México 2001.

Vellas B.J. Intervención Nutricional en el anciano. Editorial Glosa, Barcelona 2002.

Jürschik Jiménez, P. Tesis doctoral: "Evaluación del estado nutricional de la población mayor de diferentes niveles asistenciales. Utilidad clínica de la escala de Mini Nutricional Assessment (MNA). UdL, 2007.

Gil Hernández A (ed). Tratado de Nutrición, 2ª edición (4 tomos). Editorial Panamericana. Madrid, 2010.

Brown, JE. Nutrición en las diferentes etapas de la vida, 3ª edición. McGraw-Hill. México 2010.

Bezares Sarmiento, V. et al. Evaluación del estado de nutrición en el ciclo vital humano. McGraw-Hill. México 2012.

Lutz, C y Przytulski, K. Nutrición y dietoterapia, 5ª edición. McGraw-Hill. México 2011.

Clavé P y García Peris P. Guía de diagnóstico y de tratamiento nutricional y rehabilitador de la disfagia orofaríngea. Nestlé Nutrition. Editorial Glocas, SL. Barcelona, 2011.

Williams MH. Nutrición para la salud, condición física y deporte, 7ª edición. McGraw-Hill Interamericana. México, 2006.

Adreces d'Intenet

<http://www.senpe.com/>

<http://www.agapea.com/Nutricion-clinica-Nutricion-parenteral-n36303i.htm>

<http://www.bbraun.es/index.cfm?D8A75C0926134D3DAD40170095598436>

http://www.sefh.es/revistas/vol19/n6/347_350.PDF

<http://www.espen.org/default.asp?Ticker=Y>

<http://www.nutritioncare.org/>

<http://www.senc.es/>

<http://www.fesnad.org/>

<http://www.sennutricion.org/>

Revistes

Journal of parenteral and enteral nutrition: <http://jpen.aspenjournals.org/contents-by-date.0.shtml>

Nutrición hospitalaria: <http://www.grupoaulamedica.com/web/nutricion.cfm>